

Regionale klachtencommissie Wvggz Groningen

Klaagschriftnummer: K/21.0010

De Regionale klachtencommissie Wvggz Groningen behandelt het klaagschrift dat op 17 juni 2021 is binnengekomen bij de klachtencommissie. De klacht is ingediend door klager. De klacht richt zich tegen de beslissing tot gedwongen overplaatsing naar ART Zuidlaren, locatie Olmenstaete. In het klaagschrift heeft klager tevens verzocht om vergoeding van de geleden schade. De voor behandeling verantwoordelijke persoon is de psychiater (verder ook te noemen: verweerder).

Verloop van de klachtprocedure

Het klaagschrift is ontvangen op 17 juni 2021. In zijn klaagschrift heeft klager de Regionale klachtencommissie Wvggz Groningen toestemming verleend om de informatie die relevant is voor de behandeling van zijn klacht in te winnen en in te zien. Het door verweerder opgestelde verweerschrift is ontvangen op 21 juni 2021. De toelichting van de patiëntenvertrouwenspersoon (hierna te noemen: pvp) en de onderbouwing van het verzoek om schadevergoeding zijn ontvangen op 24 juni 2021. De reactie van de Raad van Bestuur inzake het verzoek om schadevergoeding is ontvangen op 28 juni 2021. Op 19 mei 2021 zijn partijen telefonisch en schriftelijk op de hoogte gesteld van het dictum.

Schriftelijke stukken (klachtdossier):

- Klaagschrift dd. 16 juni 2021;
- Verweerschrift dd. 18 juni 2021;
- Toelichting pvp, ontvangen op 24 juni 2021;
- Toelichting op verzoek tot schadevergoeding, ontvangen op 24 juni 2021;
- Aanvullend verweerschrift ongedateerd, ontvangen op 28 juni 2021;
- Reactie Raad van Bestuur inzake schadevergoedingsverzoek dd. 28 juni 2021.

Partijen hebben een afschrift van elkaars stukken ontvangen.

Inzage van het patiëntdossier van klager heeft voorafgaand aan de zitting plaatsgevonden. In verband met de maatregelen omtrent het Covid 19-virus heeft de zitting plaatsgevonden middels een beeldbel-verbinding via Microsoft Teams.

Hoorzitting van 30 juni 2021. Hieraan namen deel:

- klager, bijgestaan door de vervangend pvp en pvp, en de coördinerend verpleegkundige;
- verweerder, bijgestaan door de secretaris Bureau Geneesheer Directeur;
- geneesheer-directeur.

en voor de klachtencommissie:

- voorzitter klachtencommissie;
- psychiater, lid klachtencommissie;
- lid klachtencommissie;

Voor de verslaglegging nam de ambtelijk secretaris klachtencommissie, deel.

De inhoud van het klaagschrift, de toelichtingen van de pvp en de verweerschriften worden hier als herhaald en ingelast beschouwd.

De klacht

Klager heeft, zakelijk en verkort weergegeven, het navolgende naar voren gebracht:

Klager is sinds 2012 in behandeling in de psychiatrie. In het verleden is klager opgenomen geweest in Beukenrode in Zuidlaren, dit was heel negatief voor hem.

En ook werd klager opgenomen in de FPA Zuidlaren. Sinds ongeveer 2,5 jaar verblijft klager in een kliniek van Lentis, eerst in de Kliniek Winschoten, op 21 mei 2021 werd hij overgeplaatst naar de Kliniek Groningen in verband met de zomersluiting van de Kliniek Winschoten. Op 14 juni 2021 is klager overgeplaatst naar ART Zuidlaren, locatie Olmenstaete. Hij wordt depressief van de voortdurende opname in de psychiatrie, hij vindt dit erg vervelend. Klager heeft een hekel aan verhuizen en hij wilde vanuit de HIC 1 naar huis toe. Vroeger kreeg je gewoon een spuit en kon je weer naar huis maar tegenwoordig mag dit niet meer, noemt klager.

In 2019 is er door zijn toenmalig hoofdbehandelaar met klager gesproken over terugkeer naar zijn eigen woning met ondersteuning van de afdeling FOR-FACT. Deze afdeling wilde echter niet meewerken aan ambulante begeleiding van klager en het was daardoor niet mogelijk om terug te keren naar zijn eigen woning.

Verweerder stelde ongeveer driekwart jaar geleden voor dat klager naar de open afdeling van de Kliniek Winschoten zou gaan. Daar decompenseerde klager, wat hem overigens niet was overkomen wanneer hij thuis was geweest. Dit werd veroorzaakt door een aantal life-events, onder meer de ziekte en het overlijden van zijn vader en het overlijden van zijn oma.

Op dit moment verzorgen de burens het poesje van klager, hij wil dit weer zelf kunnen doen en hij wil naar zijn moeder toe kunnen gaan. Hij wil het liefste weer gewoon naar huis en af en toe een gesprek met een hulpverlener.

In november 2020 werd door verweerder, voor klager volstrekt onverwacht, meegedeeld dat klager niet terug zou keren naar huis maar naar Zuidlaren zou moeten. Klager werd aangemeld bij ART Zuidlaren, het was wachten op een intakegesprek.

Het intakegesprek heeft uiteindelijk pas in april 2021 plaatsgevonden. In de week van 21 mei 2021 werd duidelijk dat aan overplaatsing naar de locatie Olmenstaete werd gedacht. Op vrijdag 11 juni 2021 kreeg klager omstreeks 14.00 uur het bericht dat hij op maandag 14 juni 2021 rond 11.00 uur zou worden overgeplaatst naar ART Zuidlaren, locatie Olmenstaete.

De coördinerend verpleegkundige geeft aan dat zij klager al enkele jaren kent. Vanuit het verleden kan zij zich herinneren dat er meerdere korte opnames hebben plaatsgevonden waarna klager toch weer ontregelde en opnieuw werd opgenomen. Toen werd in 2019 besloten om klager een langere periode op te nemen.

Het is jammer dat de huidige klinisch opname zo lang heeft geduurd. In de langere periode dat het goed met klager ging, september 2019 tot maart 2020, was het het proberen waard geweest om te kijken of klager met ambulante zorg onder voorwaarden thuis zou kunnen verblijven. Er zijn meerdere overlegvormen geweest waarin geprobeerd is hier afspraken over te maken. Het is erg jammer dat dit niet van de grond gekomen is.

De coördinerend verpleegkundige erkent dat klager destijds content was met de opname in de kliniek Winschoten, klager kon af en toe naar huis, dat is nu niet meer mogelijk. Dat maakt de opname nu veel moeilijker voor hem.

De pvp vult aan dat klager de opname in de psychiatrie op zich prima vond toen hij nog in de Kliniek Winschoten was. Hij mocht af en toe op de fiets naar huis, daar had hij wel vrede mee. Nu hij in Zuidlaren verblijft is het niet mogelijk om op de fiets naar huis te gaan, zijn moeder te bezoeken of bij de burens langs te gaan, gezien de afstand. De overplaatsing naar Groningen heeft klager geaccepteerd omdat het niet anders kon, de kliniek Winschoten ging immers tijdelijk dicht.

Klager is lange tijd in het ongewisse gebleven over zijn verblijf in de kliniek en vervolgstappen die daarna gezet zouden moeten worden.

Hij heeft daarbij steeds de hoop gehad dat hij met begeleiding naar huis zou kunnen gaan, deze mogelijkheid hield verweerder ook steeds open, terwijl blijkt uit het dossier dat de ambulante zorg al in december 2019 en november 2020 heeft aangegeven dat zij de zorg voor klager niet konden garanderen. Door de langdurige periode van onzekerheid heeft klager veel stress en verdriet ervaren. In een driegesprek op 23 maart 2021 met klager, verweerder en de pvp werd genoemd dat de wachttijd voor een locatie in Zuidlaren wel op kon lopen tot twee jaar en dat deze wachttijd gebruikt kon worden om te onderzoeken of klager met ambulante begeleiding toch naar huis zou kunnen. Uit de behandelrapportages maakt de pvp op dat op 29 april 2021 tijdens een gesprek tussen verweerder, klager en zijn moeder duidelijk is geworden dat klager voor opname bij ART geïndiceerd was en dat gedacht werd aan de locatie Olmenstaete.

De klacht over deze overplaatsing zou in behandeling genomen kunnen worden, echter dit bericht heeft de pvp nooit bereikt. Klager heeft niet direct nadien een klacht ingediend omdat hij meende dat dit pas zin zou hebben op het moment dat de overplaatsing daadwerkelijk aan de orde zou zijn.

Toen de feitelijke overplaatsing toch vrij onverwacht aan hem werd meegedeeld, was klager niet meer in de gelegenheid om de pvp in te schakelen, zodat niet onmiddellijk de klacht ingediend kon worden en om schorsing van de beslissing kon worden gevraagd.

De klachtbrief was al in een eerder stadium opgesteld. Maar daarna veranderde er heel veel, ook juridisch. Nadat uit de brief van 25 mei 2021 bleek dat de overplaatsing in het kader van de verplichte zorg toch zou gaan worden ingezet, zijn de contacten tussen klager en pvp geïntensiveerd om de klacht in te kunnen dienen.

In de zorgmachtiging van klager is de modaliteit "opname in accommodatie" opgenomen. In de artikel 8:9 brief van 25 mei 2021 wordt de overplaatsing naar ART Zuidlaren, locatie Olmenstaete wel aangekondigd. Vanuit de behandelrapportages maakt de pvp op dat al op 7 juni 2021 bekend was dat binnenkort een plek voor klager vrij zou komen op de locatie Olmenstaete maar dat dit pas aan klager mee zou worden gedeeld als de plaats zeker was. En uiteindelijk heeft klager pas op 11 juni 2021 in de middag te horen gekregen dat de overplaatsing daadwerkelijk op 14 juni 2021 zou plaatsvinden.

De pvp is van mening dat de beslissing tot overplaatsing had moeten plaatsvinden op basis van een beslissing ex art. 8:16 Wvvgz en niet op basis van een beslissing ex art. 8:9 Wvvgz. Doordat klager werd overgeplaatst naar een andere locatie, binnen de instelling, heeft klager een andere zorgverantwoordelijke toegewezen gekregen. Deze beslissing is nu niet door de geneesheer-directeur genomen terwijl volgens art. 8:16 deze hiervoor de aangewezen persoon is. Nu de beslissing niet door de juiste persoon genomen is, is aan de andere formele vereisten van art. 8:16, alsmede de algemene uitgangspunten van hoofdstuk 2 en 3 van de Wvvgz, ook niet voldaan.

Wanneer de commissie van mening is dat hier sprake is van een beslissing ingevolge art. 8:9 Wvvgz, verzoekt de pvp om aandacht te hebben voor de verplichte zorgvormen vermeld in art. 3:2 lid 2 sub j. Klager is van mening dat niet aan alle eisen van de Wvvgz is voldaan. Volgens klager is er geen of een onjuiste inschatting van zijn gezondheidssituatie gemaakt en is er een onjuiste of geen inschatting gemaakt van het stoornis gerelateerd nadeel. Daarnaast is er niet of niet juist geoordeeld over de proportionaliteit, subsidiariteit, doelmatigheid en veiligheid. Het verlenen van verplichte zorg is gelet op het beoogde doel van verplichte zorg niet evenredig.

Verweerder acht de tussenstap van een periode wonen in ART Zuidlaren, locatie Olmenstaete, noodzakelijk om pas daarna het leven buiten de kliniek weer op te kunnen pakken. Klager vindt die tussenstap zeer ingrijpend omdat dit ook betekent dat hij zijn huis niet meer aan kan houden. Het is voor hem daarnaast ook onduidelijk of hij dan op redelijke termijn wel naar huis zal kunnen gaan. Wanneer hij zijn woning nu moet opzeggen zal het veel moeilijker zijn om weer zelfstandig te gaan wonen, mede gezien het feit dat hij dan geen woning meer heeft om op terug te vallen. Een minder bezwarend alternatief zou wat betreft klager terugkeer naar zijn eigen woning zijn met aanvaarding van ambulante hulpverlening. Binnen het verplegend team wordt er ook verschillend naar de zorgbehoefte van klager gekeken, dit verschil in inzicht alleen al is een reden om alle andere minder zware vormen van zorg voor klager uitputtend te verkennen.

Het is voor klager volstrekt onduidelijk waarom de FACT-teams zeggen de zorg voor hem niet te kunnen garanderen en waarom het FOR-FACT negatief heeft gereageerd op basis van het dossier. Hij is van mening dat er niet redelijkerwijs te verwachten valt dat de verplichte zorg effectief is. De overplaatsing naar ART Zuidlaren, locatie Olmenstaete, heeft het doel om in een gestructureerde klinische setting te werken aan stabiliteit in het psychiatrisch ziektebeeld en deze stabiliteit te behouden. Vanuit het verleden is bekend dat juist verblijf in een klinische setting zorgt voor grote onrust bij hem en daardoor een groter risico op decompensatie. Wanneer klager afgezonderd wordt van de afdeling en dus minder te maken heeft met medepatiënten, wordt hij rustiger en stabiel. Er is niet of niet juist geoordeeld over het honoreren van de wensen en voorkeuren van klager, deze wensen en voorkeuren dienen te worden vastgelegd conform art. 2.1 lid 5 Wvvgz.

Verzoek tot schadevergoeding:

Klager is van mening dat hem vanaf 2019 tot heden onrecht is aangedaan en dat hij hiervoor door de Zorgaanbieder (Lentis) in financiële zin gecompenseerd dient te worden. Bij de toelichting op het schadevergoedingsverzoek wordt verwezen naar het onderzoeksrapport van de Universiteit van Amsterdam (UvA) "*Schadevergoeding vragen aan een klachtencommissie als bedoeld in de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg; wat is billijk*" uit 2019. Onderdeel van deze studie was een mede op basis van relevante rechtspraak ontwikkeld forfaitair stelsel, inmiddels is er een aangepaste versie van dit stelsel beschikbaar. In de onderbouwing van het verzoek tot schadevergoeding vraagt klager hem een schadevergoeding toe te kennen van in totaal € 6.250,-. Ter zitting geeft de pvp aan dat klager de begrote kosten voor de huur vanaf oktober intrekt, gezien het feit dat hij zelf heeft gekozen om de woning aan te houden gedurende de opnames. Dit maakt dat het totaalbedrag aan gevraagde schadevergoeding uitkomt op € 2200,-.

Mogelijk is de schadebegroting niet volledig en klager behoudt zich het recht voor om een aanvullende begroting in te dienen. Klager vertrouwd er op dat de klachtencommissie, mocht het bedrag dat klager heeft begroot lager zijn, dan de klachtencommissie billijk acht in het kader van artikel 10:11, lid 1, tweede volzin en lid 4 Wvvgz, de commissie het bedrag zal aanvullen tot het bedrag dat zij billijk acht.

Het verweer

Verweerder heeft, zakelijk en verkort weergegeven, het navolgende naar voren gebracht:

Klager is gediagnosticeerd met een schizo-affectieve stoornis met recidiverende manisch psychotische episodes. Ook is er in zijn voorgeschiedenis sprake van drugsgebruik. Voorafgaand aan de huidige opname hebben er ook veelvuldig opnames plaatsgevonden, wisselend van duur en vaak gedwongen. Er is een voorgeschiedenis van (ernstige) incidenten richten naast en hulpverleners.

Klager is sinds 2019 opgenomen in de Kliniek Winschoten. Sinds eind december 2020 is verweerder als hoofdbehandelaar betrokken bij de behandeling van klager. Het eerste half jaar van de opname was een duidelijk herstel zichtbaar. Abstinentie van drugs, het drugsgebruik was voorheen ook vaak een oorzaak van decompensatie, maakte ook dat het beeld stabiliseerde. Eind 2019 werd door de voormalig behandelend psychiater ingezet op een ontslag onder voorwaarden. Verweerder heeft uit het dossier opgemaakt dat er een visieverschil ontstond tussen FOR-FACT en de kliniek hierover. De klinisch hoofdbehandelaar wilde dat er onderzocht zou gaan worden of voorwaardelijk ontslag tot de mogelijkheden behoorde, FOR-FACT was van mening dat dit niet mogelijk was en wilde klager aangemeld hebben bij ART Zuidlaren. Dit proces is erg stroperig verlopen, zo heeft verweerder uit het dossier opgemaakt. Er zijn aanvullende onderzoeken ingezet, bijvoorbeeld een risico-inventarisatie, daar is veel tijd overheen gegaan. De periode dat het goed ging met klager is gebruikt om te onderzoeken wat hiervoor de mogelijkheden waren.

In de daarop volgende periode van instabiliteit, eind 2020, decompenseerde klager en moest hij terug geplaatst worden naar de IC en stabiliseerde klager onvoldoende.

Soms was afzondering noodzakelijk, soms intensieve 1 op 1 begeleiding gedurende korte tijd. Verweerder erkent dat er in die periode een aantal life-events waren die maakten dat het slechter met hem ging. De voormalig behandelend psychiater heeft toen de verwachtingen voor de toekomst van klager moeten bijstellen. Eind 2020 is klager om die reden aangemeld bij ART Zuidlaren. Op dat moment heeft verweerder de behandeling overgenomen. Verweerder is van mening dat zij vanaf de start van haar betrokkenheid bij de behandeling van klager duidelijk is geweest naar hem toe over de verwachtingen. Klager is het vanaf het begin van de behandeling door verweerder niet eens geweest met een mogelijke overplaatsing naar Zuidlaren. Bijna in elk gesprek dat verweerder met klager heeft gevoerd werd hier wel over gesproken.

Verweerder is van mening dat zij klager reeds eerder heeft laten weten dat de overplaatsing naar ART Zuidlaren, locatie Olmenstaete, op korte termijn gerealiseerd zou gaan worden. Klager geeft zelf ook immers te kennen dat in de week van 21 mei 2021 voor hem duidelijk was dat aan een overplaatsing naar ART Zuidlaren, locatie Olmenstaete werd gedacht. Daarnaast is verweerder van mening dat dit al langere tijd bekend was, in het zorgplan van 5 januari 2021 is al opgenomen dat klager is aangemeld bij ART Zuidlaren en er staat genoteerd dat de inhoud van het zorgplan met klager is besproken maar dat hij het niet eens is met voortzetting van de opname, beperkingen in zijn bewegingsvrijheid en de verwijzing voor voortgezette klinische behandeling. Ook in de uitvoeringsbeslissing verplichte zorg van 22 mei 2021 heeft verweerder in het kader van opname in de accommodatie herhaald en aangegeven dat klager een (soms zeer) gestructureerde klinische setting nodig heeft om enig stabiliteit in het psychiatrisch beeld te verkrijgen en behouden.

Vanaf januari 2021 heeft verweerder zeer actief contact met het ART gezocht om duidelijkheid te kunnen verschaffen aan klager over de intakemogelijkheden. De informatie die vanuit het ART kwam heeft verweerder ook telkens teruggekoppeld aan klager. De intake heeft uiteindelijk plaatsgevonden in april 2021 waarna duidelijk wordt dat de locatie Olmenstaete de geïndiceerde klinische setting voor klager is. Vanwege de sterke wens van klager om toch terug te keren naar zijn eigen woning wordt vanuit zorgvuldigheid besloten een zorgoverleg te organiseren op 17 mei 2021 waaraan naast klaagster, behandelaren van ART Zuidlaren en Wonen Winschoten deelnemen. De conclusie is echter dat FACT-zorg in combinatie met (begeleid/beschermd) wonen niet toereikend zal zijn. Verweerder geeft aan dat het toestandbeeld van klager in de loop der tijd zo verslechterd is dat zij van mening is dat het niet meer mogelijk is voor klager om, zelfs niet met ambulante begeleiding, thuis te wonen. Moeder van klager is actief betrokken als naaste van klager en zij kan zich vinden in de conclusie en de noodzaak voor (zeer) intensieve zorg. Op 17 mei 2021 zijn klager en zijn moeder geïnformeerd over de uitkomsten van het zorgoverleg.

Verweerder benoemt dat er veelvuldig overleg is geweest met klager en de pvp. Onder meer is op 23 maart 2021 besproken dat wanneer de intake bij ART is geweest en de conclusie zou zijn dat overname geïndiceerd is, een klacht tegen de overplaatsing kan worden ingediend. Op 29 april 2021 is door verweerder opnieuw deze mogelijkheid besproken met klager tijdens een gesprek waarbij ook moeder van klager aanwezig was.

Naar de mening van verweerder is klager tijdig en voldoende geïnformeerd en in de gelegenheid gesteld om een klacht met schorsingsverzoek (met ondersteuning van de pvp) in te dienen bij de klachtencommissie.

De overplaatsing in het kader van verplichte zorg is in eerste instantie niet opgenomen in de art. 8:9 beslissing tot het verlenen van verplichte zorg, omdat nog niet duidelijk was naar welke afdeling klager zou worden overgeplaatst. Dit kon verweerder pas opnemen in een dergelijke beslissing wanneer het intakegesprek had plaatsgevonden en hierover meer duidelijkheid was verkregen. Verweerder en de secretaris van het Bureau geneesheer-directeur zijn van mening dat er in dit geval sprake is geweest van een overplaatsing op basis van verplichte zorg in de vorm van een art. 8:9 beslissing ter uitvoering van de zorgmachtiging. Een dergelijke beslissing is ook klachtwaardig. In de beslissing van 22 mei 2021 is duidelijk dat klager opname in een accommodatie is aangezegd waarbij het de verwachting is dat Lentis als zorgaanbieder kan blijven fungeren.

De accommodatie waar de verplichte zorg wordt geboden alsmede de eerste accommodatie waar een beroep op zal worden gedaan, zal naar verwachting Kliniek Winschoten of Groningen zijn, dan wel overig, namelijk een van de andere accommodaties van Lentis.

Daar waar de commissie zou besluiten dat de overplaatsing wel in het kader van art. 8:16 zou moeten hebben plaatsgevonden, weerlegt de secretaris van het Bureau geneesheer-directeur dat in dit kader de geneesheer-directeur deze beslissing had moeten nemen. Ex art 8:16 Wvvgz kan de geneesheer-directeur onder meer op aanvraag de verantwoordelijkheid voor het verlenen van zorg op grond van (onder meer) een zorgmachtiging aan een andere zorgaanbieder, geneesheer-directeur of zorgverantwoordelijke toewijzen. Betrokkene, de vertegenwoordiger of de zorgverantwoordelijke kunnen bij de geneesheer-directeur daartoe een schriftelijke en gemotiveerde beslissing indienen. De geneesheer-directeur kan geen ambtshalve beslissing of instemmende beslissing nemen op de aanvraag dan nadat de beoogde zorgaanbieder, geneesheer-directeur of zorgverantwoordelijke zich bereid hebben verklaard tot het verlenen van zorg of verplichte zorg op grond van een crisismaatregel, machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel of zorgmachtiging.

Uit bovenstaande tekst en de daarbij genoemde benodigde bereidheidsverklaring wordt volgens de secretaris van het Bureau geneesheer-directeur duidelijk dat het gaat om overplaatsing naar een andere zorgaanbieder. Zij verwijst tevens naar de uitspraak ECLI:NL:RBNHO:2021:3542 bij rechtsoverweging 4.3.3 waarin de rechtbank oordeelt dat betrokkene de geneesheer-directeur in het kader van art. 8:16 zou kunnen vragen om overplaatsing naar een andere zorgaanbieder. In casu is er geen aanvraag gedaan en gaat het om een overplaatsing binnen de instelling en niet om een overplaatsing conform art. 8:16 naar een andere zorgaanbieder in de zin van de wet. Waarbij zij tevens opmerkt dat de administratieve lastendruk als gevolg van de Wvvgz voor instellingen al hoog is te noemen en de art. 8:3 brief tevens voorziet in de juiste informatie.

Naar de mening van verweerder heeft zij zich wel degelijk zorgvuldig en gedegen op de hoogte gesteld van de actuele gezondheidstoestand van klager. Zo blijkt uit het uitvoeringsbesluit van 22 mei 2021 dat zij klager heeft onderzocht en dat zij de voorgenomen beslissing met klager heeft besproken. In dit besluit benoemt zij dat klager verminderd wilsbekwaam kan worden geacht ten aanzien van een redelijke waardering van zijn belangen ter zake van de verplichte zorgvorm die verweerder wil gaan uitvoeren doordat er sprake is van een verstoord ziektebesef en –inzicht, signalen van maniforme ontregeling niet herkent en niet in staat is om in te zien welke interventies noodzakelijk zijn ter stabilisatie van het toestandbeeld. De vrees voor agressief gedrag is wel degelijk aanwezig en dit staat ambulante zorg in de weg. Verweerder acht voldoende stoornis gerelateerd nadeel (art. 3:3 Wvvgz) aanwezig. Daarbij acht zij klager verminderd wilsbekwaam en hij is geen medicus.

Er is voldaan aan de vier criteria voor verplichte zorg en het uitgangspunt dat verplichte zorg het uiterste middel is. Klager is in de voorgeschiedenis veelvuldig klinisch opgenomen geweest en er hebben ernstige agressieve incidenten plaatsgevonden vanuit manische ontregeling. Opname in een prikkelarme omgeving en gestructureerde medicatie-inname zijn op deze momenten noodzakelijk om ernstige ontregeling te voorkomen en het beeld te stabiliseren waardoor deze (ernstige) incidenten kunnen worden voorkomen (doelmatigheid). Ambulante zorg vanuit het FACT-team is ontoereikend en zelfs in combinatie met beschermd of begeleid wonen kan de intensiteit het benodigde toezicht en de zorg niet worden geboden. De zorgvraag is onderzocht met ART Zuidlaren, FOR-FACT, Wonen Winschoten en Kliniek Winschoten, waarbij moeder van klager als naaste betrokken is geweest (subsidiariteit). Door opname in een setting waarbij 24-uurs zorg kan worden geboden, een omgeving waarin zich minder incidenten voordoen dan buiten de opnames en de incidenten daarnaast minder ernstig zijn en verdere ontregeling en escalatie kunnen worden voorkomen maakt dat de locatie Olmenstaete van ART Zuidlaren de aangewezen plek voor klager op dit moment (veiligheidsbeginsel). Voor wat betreft het honoreren van de wensen en voorkeuren van klager is onder meer van belang dat verweerder klager verminderd wilsbekwaam acht waarbij verweerder van mening is dat de wens van klager om naar huis te gaan, geen wens is van klager ten aanzien van de verplichte zorg, een dergelijke wens of voorkeur kan betrekking hebben op voorkeuren omtrent medicatie en dergelijke. Verplichte zorg is een uiterst redmiddel.

Verweerder heeft de uitvoeringsbeslissing inzake artikel 8:9 lid 1 en 2 conform de wettelijke verplichtingen aan de geneesheer-directeur gericht. De geneesheer-directeur heeft, zoals uit het dossier blijkt, de beslissing aan klager verstrekt waarbij hij in kennis is gesteld van de klachtwaardigheid van de beslissing en de mogelijkheid is gegeven om bijstand te vragen van de pvp of de familievertouwenspersoon. Ook heeft de advocaat van klager een exemplaar van deze brief ontvangen.

De geneesheer-directeur benoemt dat zij in deze casus de overwegingen en beslissingen zorgvuldig heeft gemotiveerd, deze zijn vindbaar in het EPD van klager, en zij is van mening dat klager zorgvuldig is geïnformeerd.

Verzoek tot schadevergoeding

In de onderbouwing van het verzoek tot schadevergoeding vraagt klager hem een schadevergoeding toe te kennen van in totaal € 6.250,-. De Raad van Bestuur van Lentis geeft in haar reactie aan dat zij de verzochte schadevergoeding exorbitant hoog vindt. Wanneer de klachtencommissie één of meerdere onderdelen van de klacht gegrond acht, zal zij de schadevergoeding bepalen op grond van de handreiking “Wvggz-klachtenprocedure” van GGZ Nederland (nu de Nederlandse GGZ genaamd) en niet op het door de pvp genoemde forfaitair stelsel van de UvA.

Daarnaast heeft klager zijn klacht gericht tegen de psychiater maar bij de normovertredingen ineens de geneesheer-directeur benoemd. Wanneer het klaagschrift niet is gericht aan de geneesheer-directeur, kan schadevergoeding gericht op het handelen van de geneesheer-directeur evenmin aan de orde zijn.

De Raad van Bestuur is van mening dat klager het gestelde normovertredend handelen en de gestelde immateriële schade onvoldoende heeft onderbouwd en niet geconcretiseerd heeft. Het blijkt niet dan wel onvoldoende dat klager überhaupt als gevolg van het handelen is benadeeld.

De schadebegroting bevat veel dubbelingen, ten aanzien van dezelfde beslissingen wordt verwezen naar vermeende meerdere fouten of onrechtmatigheden waarbij de bedragen die bij deze vermeende fouten of onrechtmatigheden bij elkaar opgeteld worden. Deze redenering volgt de Raad van Bestuur niet, de vermeende fouten en onrechtmatigheden leiden immers tot hetzelfde resultaat.

Lentis is niet verantwoordelijk voor de schade die klager heeft vermeld onder “overige schadeposten – doorbetalen van de huur”, zonder verdere onderbouwing of toelichting kan dit evenmin tot schadevergoeding leiden.

Op voorhand acht de Raad van Bestuur het totaalbedrag van de verzochte schadevergoeding buitensporig hoog en niet gepast. De uitspraak van de klachtencommissie zal sowieso afgewacht moeten worden. Vooralsnog verzoekt de Raad van Bestuur de klachtencommissie de door klager verzochte schadevergoeding vooralsnog af te wijzen dan wel aanzienlijk te matigen tot niet meer dan een totaalbedrag van €50,-.

Daarnaast behoudt zij zich het recht voor om een aanvullende reactie op de verzochte schadevergoeding in te dienen, mocht blijken dat een en ander tot gegrond verklaarde klachten leidt.

Overwegingen en conclusies van de klachtencommissie

Ten aanzien van de ontvankelijkheid en de bevoegdheid

Op grond van artikel 10:3 Wvggz kan de betrokkene, de vertegenwoordiger of een nabestaande van betrokkene een schriftelijke en gemotiveerde klacht indienen bij de klachtencommissie over de nakoming van een verplichting of een beslissing op grond van de in dat artikel opgesomde artikelen uit de Wvggz.

De klachtencommissie kan de klachten op basis van het klachtenreglement van de Regionale klachtencommissie Wvvgz Groningen, laatstelijk vastgesteld op 1 april 2020, beoordelen.

De klachtencommissie stelt vast dat op klager een zorgmachtiging van toepassing is, gegeven door de rechtbank Noord-Nederland op 25 januari 2021, geldend tot en met 25 juli 2021. Klager is op grond van die zorgmachtiging opgenomen in een accommodatie van Lentis; op 22 mei 2021 is daartoe een beslissing in de zin van artikel 8:9 Wvvgz genomen.

In die beslissing is genoemd dat klager is aangemeld bij het ART in Zuidlaren, dat er een intake is geweest en dat klager op de wachtlijst staat voor Olmenstaete. De klacht is gericht tegen de beslissing om klager over te plaatsen naar ART Zuidlaren, locatie Olmenstaete. Kort gezegd is het de vraag of de beslissing tot overplaatsing gezien moet worden als een onderdeel van de verplichte zorg, die in de zogenoemde 8:9 beslissing van 22 mei 2021 is opgenomen, of dat die beslissing door de geneesheer-directeur genomen had moeten worden op grond van artikel 8:16 Wvvgz. Tegen beide beslissingen kan overigens geklaagd worden op grond van artikel 10:3 Wvvgz en is in ieder geval hoofdstuk 2 van de Wvvgz van toepassing, gelet op de jurisprudentie van de Hoge Raad (vgl. Hoge Raad 18 december 2020, ECLI:NL:HR:2020:2096).

Los van de vraag in welk juridisch Wvvgz-kader de overplaatsing naar Olmenstaete geplaatst zou moeten worden vindt de klachtencommissie het belangrijk eerst te benoemen dat de wijze waarop men tot de conclusie is gekomen dat een andere behandelsetting zoals bij Olmenstaete, geschikter is voor klager, zorgvuldig is.

Uitgangspunt in de Wvvgz is blijkens art. 2:1 lid 6 onder a, dat wensen en voorkeuren van de betrokkene ten aanzien van verplichte zorg worden gehonoreerd, tenzij betrokkene niet in staat is tot een redelijke waardering van zijn belangen of acuut levensgevaar dreigt voor betrokkene of er een aanzienlijk risico is voor een ander op onder meer levensgevaar, ernstig lichamelijk letsel, immateriële of financiële schade. Verweerder heeft gemotiveerd aangegeven dat klager verminderd in staat is tot een redelijke waardering van zijn belangen ten aanzien van zijn behandeling. Dit betekent dat ten aanzien van de overplaatsing van klager niet onverkort zijn wensen en voorkeuren worden gehonoreerd ten aanzien van de verplichte zorg.

Wel is gedurende maanden door verweerder en haar voorganger onderzocht en bekeken waar klager het best op zijn plaats is. De klachtencommissie kan volgen dat dit, anders dan klager het liefst zou willen, volgens verweerder niet in de thuissituatie is. Verweerder heeft overtuigend naar voren gebracht dat waar dit voorheen misschien mogelijk was, dit momenteel niet haalbaar is. Klagers situatie is, zo blijkt uit de stukken en wat verweerder op de zitting heeft toegelicht, daarvoor niet stabiel genoeg meer. De keuze voor Olmenstaete is vervolgens geen onlogische keuze. Het nadeel voor klager dat hij niet makkelijk meer naar huis kan, om zijn kat even te verzorgen en naar zijn moeder te kunnen gaan, is begrijpelijkerwijs groot. Maar het belang van de juiste behandel- c.q. verblijfplek weegt zwaarder, gelet ook op de langdurige voorgeschiedenis van en de uitkomst van het uitgebreide onderzoek dat is gedaan om tot de beslissing te komen.

Ter zitting is gebleken dat voor klager niet steeds duidelijk was wat nu de ingeslagen weg was en daarmee ook niet wanneer hij kon klagen over de al dan niet op handen zijnde overplaatsing. Volgens hem is dit niet duidelijk gecommuniceerd.

Dit punt is niet helemaal los te zien van de juridische duiding van de beslissing tot overplaatsing, zodat de klachtencommissie daarop nu in zal gaan.

De klachtencommissie is na uitgebreid en zorgvuldig overleg tot de conclusie gekomen dat de beslissing tot overplaatsing van klager geduid moet worden als een beslissing op grond van artikel 8:16 Wvvgz, waarvoor in dit geval (omdat klager dat niet wilde) een aanvraag tot overplaatsing gedaan had moeten worden door de zorgverantwoordelijke, bij de geneesheer-directeur. Wanneer sprake is van onder meer een zorgmachtiging kan op grond van dat artikel de geneesheer-directeur op aanvraag of ambtshalve de verantwoordelijkheid voor het verlenen van zorg toewijzen aan een andere zorgaanbieder, geneesheer-directeur of zorgverantwoordelijke toewijzen. Zo'n beslissing moet gemotiveerd en schriftelijk aan de betrokken worden meegedeeld.

Voor die tijd moet de beoogde opvolgende zorgaanbieder, geneesheer-directeur of zorgverantwoordelijke zich bereid hebben verklaard tot het verlenen van zorg of verplichte zorg op grond van de geldende maatregel of machtiging. De wet maakt hierbij niet duidelijk of dit alleen aan de orde is bij overplaatsing naar een andere instelling, of dat hiervan ook sprake is bij overplaatsing naar een andere zorgverantwoordelijke binnen dezelfde instelling. Aangegeven is dat het een bestendige landelijke praktijk is (kennelijk vanuit de Nederlandse Vereniging voor Psychiatrie) om een verplaatsing binnen een instelling niet te duiden als een overplaatsing in de zin van artikel 8:16, mede gelet op de regeldruk. Dit laatste punt snapt de klachtencommissie, echter nu de wet geen duidelijkheid geeft, klager zo duidelijk heeft aangegeven dat hij niet naar Zuidlaren overgeplaatst wilde worden en de afdeling waar klager verbleef, Kliniek Winschoten (en die in Groningen) een compleet andere behandelsetting geeft (voor kortdurende acute zorg) dan de afdeling ART, locatie Olmenstaete (afdeling gericht op intensieve zorgverlening aan mensen met langdurige (ernstige) psychiatrische problematiek) was er naar oordeel van de klachtencommissie in dit geval geen plaats voor de inmiddels kennelijk gehanteerde uitvoeringspraktijk ten aanzien van overplaatsingen, wat ook zij van die uitvoeringspraktijk.

Inhoudelijk gezien is de overplaatsing een begrijpelijk besluit, gezien de langdurige opname van klager binnen de acute opnamekliniek, ook al is dit besluit formeel niet door de geneesheer-directeur genomen. De keuze voor een andere behandelsetting lijkt aangewezen, proportioneel, doelmatig en inhoudelijk zoals uit de rapportages blijkt, voldoende onderbouwd. Echter formeel gezien acht de Regionale klachtencommissie Wvvgz Groningen de overplaatsing niet correct verlopen en verklaart zij de klacht hierover **formeel gegrond** op basis van het feit dat de overplaatsing is ingezet op basis van art. 8:9 Wvvgz in plaats van art. 8:16 Wvvgz.

Omdat de wijze waarop de beslissing tot overplaatsing is gedeeld met klager, het voor klager niet overzichtelijk heeft gemaakt en geen schoonheidsprijs verdient wil de klachtencommissie de volgende overwegingen ten overvloede meegeven:

Op 24 februari 2021 is vanuit de klachtencommissie een terugkoppeling geweest naar pvp en verweerder naar aanleiding van een overleg over de situatie omtrent de klachtwaardigheid van het besluit tot overplaatsing. Daarbij is aangegeven de Regionale Klachtencommissie Wvvgz Groningen een eventuele klacht over overplaatsing niet zou kunnen behandelen omdat er (nog) geen sprake was van een overplaatsing in het kader van verplichte zorg. Het intakegesprek bij ART Zuidlaren had nog niet plaatsgevonden en er was nog geen duidelijkheid over welke afdeling het meest geïndiceerd zou zijn voor klager.

De commissie ziet in de behandelrapportages in het EPD van klager dat er meermaals met klager is gesproken over de vervolgbehandeling en hoe en waar deze plaats zou moeten vinden.

In de rapportage van 29 april 2021 van verweerder is opgenomen dat klager op dat moment zijn klacht in behandeling zou kunnen laten nemen. Een beslissing was toen echter nog niet genomen, dat blijkt alleen al uit diezelfde rapportage, waarin is vermeld dat er toen ook nog is gesproken over een te organiseren zorgoverleg met (for)FACT en ART Zuidlaren om te bepalen of het nog haalbaar is dat klager met intensieve zorg naar huis gaat, dan wel dat een overplaatsing naar ART zal volgen indien dit niet haalbaar lijkt.

Een volgend belangrijk moment is het uitvoeringsbesluit in het kader van art. 8:9 dd. 22 mei 2021 (brief geneesheer-directeur aan klager van 25 mei 2021) waarin wel is opgenomen dat de primaire locatie waar de verplichte zorg in de vorm van onder meer opname in accommodatie zal worden gegeven HIC Winschoten of Groningen zal zijn of een overige locatie van Lentis en is aangegeven dat een intake voor het ART heeft plaatsgevonden en dat klager op de wachtlijst staat voor ART Zuidlaren, locatie Olmenstaete. Op 25 mei 2021 is blijkens het dossier met onder meer klager en de pvp besproken dat de optie naar huis gaan met ambulante zorg thuis, niet meer aan de orde is en dat klager naar ART Zuidlaren, locatie Olmenstaete zou moeten gaan.

Verder blijkt niet wanneer precies concreet is geworden dat klager daadwerkelijk overgeplaatst wordt en wat wanneer met klager is besproken.

Wel staat op 4 juni 2021 onder 'Klinische Verpleegkundige rapportage Olijerhoek 04-jun-2021 01:00:11' onder meer: "*Gesprek met M. Boomsma. Verwijzing aangezegd, is hier niet blij mee. Geen verder beleid voor nu.*"

Op 10 juni 2021 staat vermeld onder het kopje 'Klinische Verpleegkundige rapportage Bart 10-jun-2021 02:43:41' *dat er nog geen zekerheid is over overplaatsing qua planning*'. Ook op 11 juni is dit in een rapportage (van 01.27 uur) vermeld.

Op 12 juni is in een rapportage van 01.15 vermeld: "*Mr gaf aan de medicatie te weigeren omdat hij het niet eens was met de voor hem plotselinge keuze om naar de Olmesteate te moeten.*"

Kennelijk is in de tussentijd aangegeven aan klager dat hij kort daarop naar ART Zuidlaren, locatie Olmenstaete zou gaan.

Los van het feit dat zoals hiervoor is geconstateerd dat ten onrechte geen beslissing op grond van artikel 8:16 Wvvgz is genomen, vindt de klachtencommissie de (niet-juridische) communicatie, althans dat wat kenbaar in het dossier daarover is neergelegd, over de overplaatsing voor klager niet helpend in het geheel. Hier komt bij dat op voorhand duidelijk was dat klager tegen de overplaatsing in beklag wenste te gaan.

Verzoek tot schadevergoeding

Klager heeft een verzoek tot schadevergoeding gedaan. Het verzoek tot schadevergoeding voor zover dat verband houdt met het door blijven huren van klagers huis gedurende de periode waarin hij in onzekerheid is gehouden over zijn toekomstige verblijfplaats is ter zitting niet gehandhaafd.

Namens de Raad van Bestuur is verweer gevoerd tegen het (resterende) verzoek tot schadevergoeding.

Op grond van artikel 10:11 Wvvgz kan de klachtencommissie een schadevergoeding toekennen.

Een schadevergoeding laat zich slechts naar billijkheid schatten en een dergelijke schatting behoeft in beginsel geen nadere toelichting.

Alles afwegend, met name het feit dat niet de juiste procedure is gevolgd, acht de klachtencommissie het aannemelijk dat bij klager enige immateriële schade heeft veroorzaakt. Daarom acht de klachtencommissie een vergoeding van € 100,- aangewezen.

Beoordeling

De Regionale klachtencommissie Wvvgz Groningen verklaart de klacht over de gedwongen overplaatsing naar ART Zuidlaren, locatie Olmenstaete **formeel gegrond**

Voorts kent de Regionale klachtencommissie Wvvgz Groningen als schadevergoeding een bedrag van € 100,- toe.

Vervolg

Conform artikel 10:7 Wvvgz kan betrokkene, de vertegenwoordiger, de zorgaanbieder of een nabestaande van de betrokkene nadat de beslissing door de Regionale klachtencommissie Wvvgz Groningen is genomen, een schriftelijk en gemotiveerd verzoekschrift worden ingediend bij de rechtbank Noord-Nederland ter verkrijging van een beslissing op de klacht.

Aldus gegeven te Zuidlaren op 30 juni 2021, door de voorzitter, en de leden, in aanwezigheid van de ambtelijk secretaris.

ambtelijk secretaris klachtencommissie

Secretariaat:

Regionale klachtencommissie Wvggz Groningen
Postbus 128
9470 AC ZUIDLAREN

Deze uitspraak is verstuurd op 14 juli 2021.